

Gyűjtőhely: L. KAPITÁNY OKSOLYÁ- JÁRÓ SÚDIT
Gyűjtés ideje: 1998. XII.

TART.: „MESTEREK ÉS MŰHELYEK”
CÍMŰ ÁLLANDÓ NÉPRAJZI KIÁLLÍTÁS
SZÖVEGANYAGA, KIÍRÁSAI

---

9 lap

1 kiállítás ismertető, 2 meghívó, 1 költségterv.
1 bevándorlási terv.

FÖLDRAJZI MUTATÓ: MARCALI
SZAKMUTATÓ: XXIX

VELTÁROZÁS:

Marcali Somogy megye ÉNy-i részén, a Balatontól 13 km-re, a Kis-Balaton és a Nagyberék által határolt részen fekszik, mint a Marcali- hát legnagyobb települése. A XV. század közepétől a források már mezővárosként említik. E kortól a környező települések gazdasági és társadalmi központja. Az itt élő népesség megélhetését évszázadokon keresztül a földművelés biztosította, ugyanakkor, mint kistáji központ jelentős szerepet töltött be a kisipar és a kereskedelem területén.

Az 1828-as összeírás szerint Marcaliban a 181 adózó közül 61 mester dolgozott, ebből ruhaiparban 40 fő, egyéb iparágban 21 fő.

1869-ben 82 iparost és 23 kereskedőt tartottak nyilván. Az iparosok között már ekkor jelen voltak azoknak a mesterségeknek a képviselői is, - kékfestő, cipész, lakatos, mézeskalácsos, köteles - akiknek az eszközkészletét, mesterségbeli tudását a kiállítás bemutatja. A múzeumba került tárgyak egy részével még a XX. század első felében is dolgoztak, de a megváltozott gazdasági és társadalmi körülmények e kisipari tevékenységek megszűnéséhez vezettek.

A kiállítás első műhelye a Rücklander család nevéhez kapcsolódik, akik már az 1869-es iparos összeírásban is szerepeltek. Gazdag kékfestő nyomófa gyűjteményükből és a mesterség egyéb eszközeiből ad válogatást a műhelyrészlet, bemutatva a vászon „tarkázásának” folyamatát.

A cipészek a vargák és a csizmadiák utódai, akik lábbeli készítésével és javításával foglalkoztak.

A kovácmesterségből vált ki és önállóodott a XIV. században a lakatosság. E mesterség művelői közül többen tudásukat művészi színvonalra fejlesztették. Utódjuknak tekinthetjük Hichman Bélát (1887-1958) Marcali híres díszlakatosát, akinek alkotásait a kiállításban és a város számos épületén ma is megcsodálhatjuk.

A mézesbábos mesterek készítményei a középkorban kedvelt ajándéknak és csemegének számítottak. A mézeskalácsot faragott ütőfákkal készítették még a XIX. század közepén is, de sütöttek bádogszagatókkal formázott tésztát is. Marcali mézeskalácsosai között jelentős volt a Gömbös család, akik 1890-ben alapították műhelyüket. Özv. Gömbös Istvánné özvegyi jogon 1982-ig folytatta a mesterséget.

A kötélgyártásnak nagy helyigénye volt, a hosszabb kötelek fonását az udvaron vagy az utcán végezték a mesterek. Készítettek borjúvezető kötelet, istrángot, kötőféket, madzagot stb. A kenderszálból előállított köteleket a parasztgazdaság minden területén használták.

Egyes kézművesek megrendelésre dolgoztak, mások vásárra vitték portékájukat. Marcaliban évente négy vásárt tartottak, melyek közül a legjelentősebb az Imre napi volt. A kiállítás középpontjába helyezett vásári jelenet a két világháború közötti időszak hangulatát idézi.

Marcali Somogy megye ÉNy-i részén, a Balatontól 13 km-re, a Kis-Balaton és a Nagyberek által határolt részen fekszik, mint a Marcali- hát legnagyobb települése. A XV. század közepétől a források már mezővárosként említik. E kortól a környező települések gazdasági és társadalmi központja. Az itt élő népesség megélhetését évszázadokon keresztül a földművelés biztosította, ugyanakkor, mint kistáji központ jelentős szerepet vállalt az ipar és a kereskedelem területén.

Az 1828-as összeírás szerint Marcaliban a 181 adózó közül 61 mester dolgozott, ebből ruhaiparban 40 fő, egyéb iparágban 21fő.

1869-ben már 82 iparost és 23 kereskedőt tartottak nyilván. Az iparosok között már ekkor jelen voltak azoknak a mesterségeknek a képviselői is, - kékfestő, cipész, lakatos, mézeskalácsos, köteles - akiknek az eszközkészletét, mesterségbeli tudását, a kiállítás bemutatja. A múzeumba került tárgyak egy részével még a XX. század első felében is dolgoztak, de a megváltozott gazdasági és társadalmi körülmények e kisipari tevékenységek megszűnéséhez vezettek.

Egyes kézművesek megrendelésre dolgoztak, mások vásárra vitték portékájukat. Marcaliban évente négy vásárt tartottak, melyek közül a legjelentősebb az Imre napi volt. A kiállítás középpontjába helyezett vásári jelenet a két világháború közötti időszak hangulatát idézi.

Bevezető tábla

Marcali Somogy megye ÉNY- i részén, a Balatontól 13 km- re, a Kis-Balaton és a Nagyberek által határolt részen fekszik, mint a Marcali-hát legnagyobb települése.

A XV. század közepétől a források már mezővárosként említik. E kortól a környező települések gazdasági és társadalmi központja. Az itt élő népesség megélhetését évszázadokon keresztül a földművelés biztosította, ugyanakkor, mint kistáji központ jelentős szerepet töltött be a kisipar és a kereskedelem területén.

Az 1828-as országos összeírás szerint Marcaliban 61 mesterember dolgozott, ezek között voltak csizmadiák, vargák, bocskorkészítők, cipészek, szűcsök, takácsok, szabók, szűrszabók, süveggyártók, gombkötők, kékfestők, fésűsök, borbélyok, óráskok, kovácsok, lakatosok, pékek, bábosok, szappanfőzők, kéményseprők. Az iparosok a környező települések lakóinak igényei szerint készítették termékeiket, de a mesterek is gyakoroltak ízlésformáló hatást a megrendelőikre.

1869-re az iparosok száma 82 -re, a kereskedőké 23-ra emelkedett. Az iparosok között már ekkor jelen voltak azoknak a mesterségeknek a képviselői is, - kékfestő, cipész, lakatos, mézeskalácsos, köteles - akiknek az eszközkészletét, mesterségbeli tudását a kiállítás bemutatja.

A múzeumba került tárgyak egy részével még a XX. század első felében is dolgoztak, de a megváltozott gazdasági és társadalmi körülmények e kisipari tevékenységek megszűnéséhez vezettek.

Egyes kézművesek megrendelésre dolgoztak, mások vásárra vitték portékájukat. Marcaliban évente négy vásárt tartottak, melyek közül a legjelentősebbnek az Imre napi számított. A kiállítás középpontjába helyezett vásári jelenet a két világháború közötti időszak hangulatát idézi.

Kékfestő műhelyhez

A kékfestés, mint a kelmefestés egyik speciális technikája Kelet-Ázsiából ered. Magyarországon a hazájukból elvándorolt német mesterek honosították meg, akik elsősorban németek által lakott területeken telepedtek le.

A negatív mintázáson alapuló festési eljárás során, a fehér vászonra kézi mintázóval szigetelő anyagot ún. „pap”-ot vittek fel, száradás után pedig „indigó csávéban” festették kékre. Ezzel az eljárással zöld és piros alapszínű kelme is készült.

A mintázáshoz használt formákat részben a mesterek, részben vándorló formakészítők-ún. Formschneiderek, Modelstecherek - állították elő. A legkorábbi mintanyomók csak fából készültek, a XVIII. század végén a minták finomabb részleteihez vörösréz drótot és lemezt használtak. A XIX. században szinte már teljes egészében fémből formázták a divat változásaihoz gyorsan alkalmazkodó új mintákat. Somogyban kedvelték a pettyes, csirkeszemes, birkaszemes, napos, zabszemes, búzaszemes, gyertyalángos és kávészemes nyomódúccokkal tarkázott vásznat. A kékfestő anyagból varrt ruhákat viselték hétköznapi és ünnepnap, de gyászban is hordták.

A bemutatott műhelyrészlet a marcali Rücklander család és más somogyi kékfestők által használt nyomódúccokból és a mesterség egyéb eszközeiből ad válogatást, bemutatva a vászon „tarkázásának” folyamatát.

Cipész műhelyhez

A cipészek a vargák és a csizmadiák utódai, akik lábbeli készítésével és javításával foglalkoztak. A cipész mesterek a XIX. század első felében jelentek meg a mezővárosokban, akik méret alapján lábhoz igazodó lábbeliket készítettek megrendelőiknek.

A városi divatot követő cipészek egyes vidékeken jelentős ízlésformáló hatással voltak a falusi, elsősorban a női viseletre. A cipésmester a XIX. század második felétől napjainkig a magyar falusi és kisvárosi kisipar egyik legjellegzetesebb képviselője.

Lakatos műhelyhez

A kovácmesterségből vált ki és önállósodott a XIV. században a lakatosság. A későbbi századokban e mesterség még tovább tagozódott. Közülük a műlakatosok- más néven a dízműkovácsok- tudásukat művészi színvonalra fejlesztették. E mesterek utódjának tekinthetjük Hichman Bélát (1887-1958), Marcali híres díszlakatosát, akinek alkotásait a kiállításban és a város számos épületén ma is megcsodálhatjuk.

Városképi nevezetességű alkotása, a hajdan cégéreként használt sárkány, még ma egykori lakóházának oromfalát (Petőfi utca) díszíti.

Mézeskalácsos műhelyéhez

A mézeskalácsos mesterséget hazánkban már a középkorban művelték. A mesterek céhbe tömörülése - német hatásra - a XVII. század elején indult meg. A babák, szívek, huszárok mézes tésztából (méz, cukorszirup, finomliszt stb.) készültek, melyek nemcsak ízletes csemegék, hanem sokáig őrzött emléktárgyak is voltak a búcsúkra, vásárookra járóknak.

Ezeket a XIX. század közepéig faragott nyomódúcok segítségével formázták. Ebben az időszakban jelentek meg a bádogszagatók, amelyeket a méz nélküli, cukorral ízesített, ún. fehértészta kiszúrásához használtak.

A kisütött tészta felületét burgonyalisztből, burgonyacukorból, ételfestékből és tojásfehérjéből készült masszával ejzolták díszesre.

A puszedlit, stanglit „lédig” tésztából, vagy más néven barnatésztából készítették, melynek fűszerrel ízesített alapanyaga szintén méz tartalmú volt.

A bábosok mézsört és márcot is főztek. A mézsört méz, víz és fűszerek hozzáadásával állították elő, melyet hordóban hónapokig érleltek.

A márc mézből, vízből és csillagánizsból készült frissítő ital volt.

A mesterek lépesmézet vásároltak a méhészeketől. A méz kipergetése után visszamaradt viaszból gyertyát öntöttek.

Köteles szövege

A köteles mesterség alapanyaga a kender volt, amit a mesterek parasztoktól vagy kereskedőktől vásároltak. A kötélgyártók a kendert több munkafázison keresztül dolgozták fel.

A rostjától megtisztított növényi szárból gerebenezéssel első szálakendert, szálakendert és kócot nyertek. Ezeket kézi meghajtású fonó, zsinórozó és szálazógépekkel dolgozták fel.

A jó minőségű első szálakenderből istráng, kötőfék és rudazókötel, a szálakenderből marhakötél, ruhaszáritó és vízhúzó kötel, a kócból borjúkötel és kócmadzag készült.

A mesterségnek nagy volt a helyigénye, a hosszabb kötelek fonását az udvaron vagy az utcán végezték.

Vásár szövege

Somogy megyében a XVIII. században 22 mezőváros illetve uradalom rendelkezett vásártartási joggal. Marcali az évente négyszer tartható vásár privilégiumához Széchenyi Antal helyi birtokos kérésére 1772-ben jutott.

A vásártartás napjait az alábbiakban határozták meg:

Március 25. | Gyümölcsoltó Boldog Asszony napján

Május 1. | Filep napján

Július 25. | Jakab napján

November 5. | Imre napján.

A vásári rendtartás meghatározta a vásár kezdetét, helyét, az árusok elhelyezkedésének rendjét és az adás – vevés mozzanatait is. A vásározók körét a helyi és környékbeli mesterek és az időnként megjelenő vándorárusok jelentették. A sátorral rendelkező mestereknek előre lefoglalt helyük volt, míg a többiek- a portékától függően- szekérről, földre terített ponyváról, vagy nyakba akasztott ládából árultak.

A kiállítás középpontjába helyezte Imre napi (november 5.) vásár a két világháború közötti időszak hangulatát idézi.

A Marcali Helytörténeti Múzeum állandó néprajzi kiállításának költségvetési tervezete

A kiállítás címe: Mesterek és Műhelyek

A kiállítási koncepció öt mester műhelyének bemutatását és az egykori - két háború közötti- legnagyobb, ősszel tartott (november 5) marcali vásár megjelenítését tervezi.

E kiállítás kivitelezési munkáinak várható anyag és munkadíj költségei:

1. Installáció

A műhelyekben elhelyezett szerszámok részére polcok készítése, mézeskalácsos műhelybe kemence építése, díszlakatos műhelyébe tűztér rekonstrukciója szükséges.

Anyag és kivitelezési költség

250 ezer Ft

2 db sátor

74 e. Ft

2. Babák

A műhelyekben négy felnőtt és egy gyermek bábu beöltöztetve egy-egy munkafolyamat bemutatására.

Ára:

250 e. Ft

A vásári jelenetben három árus, és négy vásárló

Ára:

350 e. Ft

A babák gyártását a balástyai Pixis BT. vállalja.

Referencia munkájuk az ópusztaszeri Történelmi Emlékpark Magyar Promenádon c. kiállítása.

3. Késztermékek

A vásár két berendezett sátrat és egy ponyván áruló iparost jelenít meg. Mind a három mester teljes vásári készlettel mutatkozik be. Emellett két műhelyben végzett munkafolyamathoz is szükséges félkész termékek legyártása.

Képfestő műhelybe 20 m mintázás alatt álló vászon

18 e. Ft

A vásári sátorban különböző mintázatú (marcali mesterek által egykor gyártott) végvásznak

162 e. Ft

A termékek legyártását eredeti nyomófákkal Sárdi János képfestő mester vállalja Nagynyáradon.

A mézesbábos műhelyében félkész termékek a munkaasztalra készítve díszítés céljából. 10 e. Ft

A vásári sátor áruval való berendezése 50 e. Ft

Gyártó: Fehér Jánosné mézeskalácsos Keszthely

Fazekas áruja a vásárban 70 e. Ft

Gyártó: Kapitány Julianna fazekas mester

Kötélgyártó portékája kerítésre kipakolva a vásár háttérében 40 e. Ft

Gyártó: Auth Henrik kötélgyártó mester Mecseknádasd

4. Restaurálás

Műhelyek berendezéseinek, munkaeszközeinek tisztítása, konzerválása. 140 e. Ft

12 bábu viseletének tisztítása, restaurálása. 90 e. Ft

5. Tárgyvásárlás

Három korabeli férfi és egy gyermek öltözet, bontásból származó nyílászárók a műhelyekhez 100 e. Ft

6. Kiállítás kivitelezési munkái

Matuczka Ferenc a Rippl-Rónai Múzeum grafikusa és kiállítás rendezője + 1 fő munkadíja a rendezés idejére (kb.10 nap) 214 e. Ft

7. A kiállítás tervezési, szervezési, anyagválogatási munkái

Imrő Judit és L. Kapitány Orsolya a Rippl-Rónai Múzeum néprajzosai 530 e. Ft

Kokályné Simon Andrea gyűjteménykezelő 90 e. Ft

(a honorárium tartalmazza a szja és a Tb költségeit)

8. Világítás és biztonságtechnika

a./ Az utca, a műhelyek és a vásárban elhelyezett sátrak megvilágítása.

b./ A festett háttér rejtett világítása.

c./ A kiállítótér korszerű védelmét lézeres érzékelők biztosítják.

A szabadon elhelyezett múzeális tárgyak védelmére az új állandó kiállításokban ilyen jelzőket szerelnek fel.

(pl. szekszárdi múzeum új állandó kiállítása)

Anyag, munkabér és járulékos költség 520 e. Ft

Tervező és kivitelező: Kováts Péter érintésvédelmi szakértő

9. Vásári háttér

Vásári háttér tervezési és festési munkái 360 e. Ft
(vázlat mellékelve)

Tervező és kivitelező: Gáspár András díszlettervező-festőművész

Háttér vászonlapjához rétegelt lemez kereten munkadíjjal 150 e. Ft

Vászon, festék, cérna, szeg, ragasztó 100 e. Ft

A festési munkához műterem bérleti díja(1 hónapra) 60 e. Ft

10. Kiállításvezető

Színes leporelló, 8 db fotóval

Nyomdaköltség, fotó 200 e. Ft

Fotó: Gőzsy Gáborné

Összesen: 3828 e. Ft

Kaposvár, 1998.02.18.

L. Kapitány Orsolya
néprajzkutató főmúzeológus

Imrő Judit
néprajzkutató múzeológus

A költségvetési tervezetben nem szereplő anyagok és munkák díja:

A terek leválasztására szolgáló és a nyílászárókat tartó rétegelt lemez falazat távtartókkal (anyag és munkadíj):

A kékfestő műhely és a díszlakatos műhely padozata nagyméretű téglából ki-
rakva(anyag és munkadíj): $18\text{m}^2 + 10\text{m}^2$

A cipész és mézeskalácsos műhely padozata hajópadló (anyag és munkadíj):
 $8\text{ m}^2 + 16,8\text{m}^2$

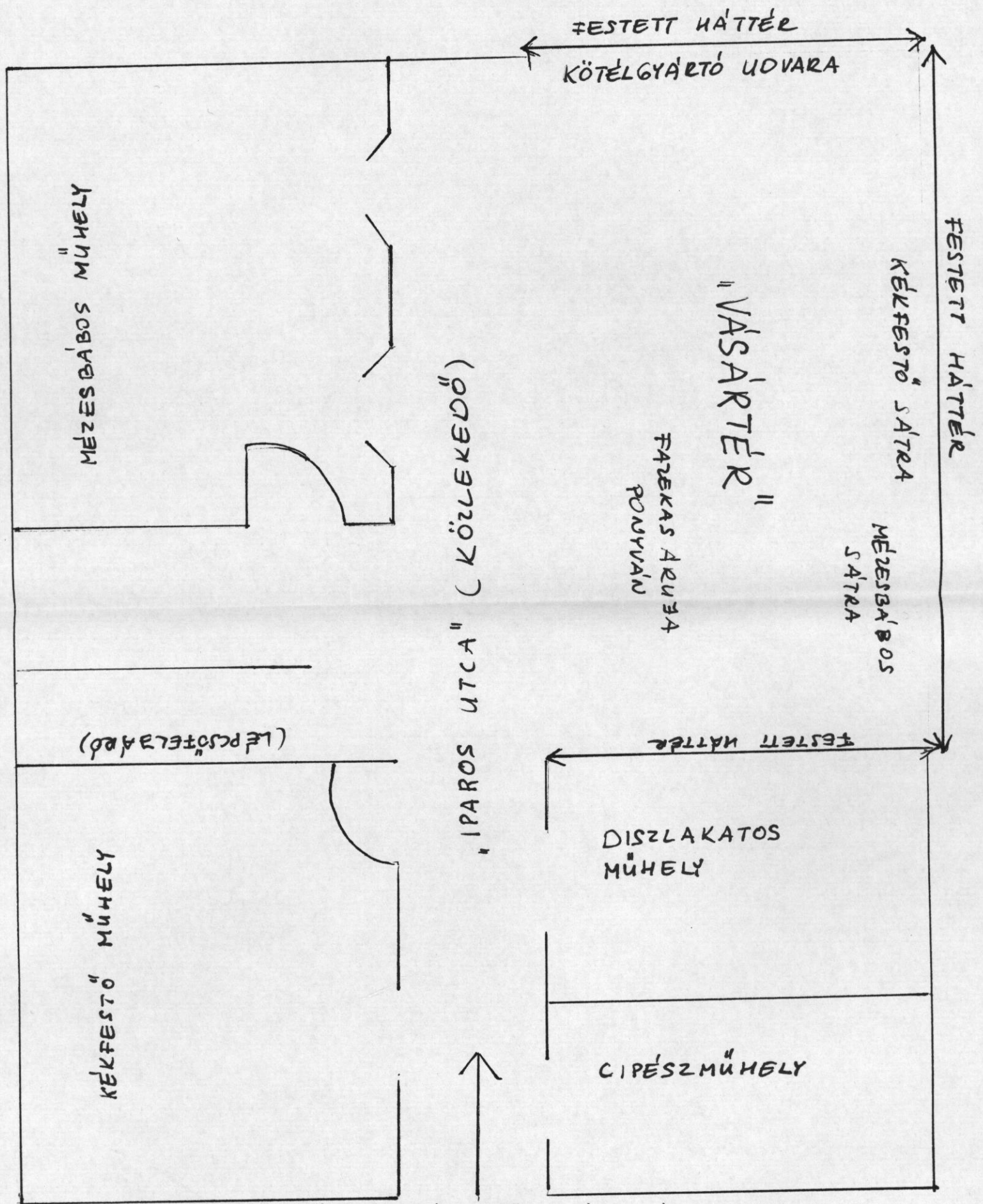
A vásár, az utca és a köteles mester udvara misunggal fedett, föld színű Valkid
festékekkel festve : 84 m^2

Bontásból származó 4 db ablak

3 db ajtó

A "MESTEREK ÉS MŰHELYEK" CIMŰ KIÁLLITÁS ALAPRAJZI VÁZLATA

A kiállítás
a Marcali Városi Helytörténeti Múzeum
és a
kaposvári Rippl-Rónai Múzeum
néprajzi gyűjteményéből jött létre.

A kiállítást támogatták:

Marcali Város Önkormányzata
Nemzeti Kulturális Alap Múzeumi Kollégiuma
Nemzeti Kulturális Alap Népművészeti Kollégiuma
Kovács Fotó
Marcali és Vidéke ÁFÉSZ
Budapest Bank Rt.
Mustang Marcali Rt.
Somogysámson Önkormányzata
Kereskedelmi és Hitelbank Rt.
Color-Tresor Bt.
Kéthely és Vidéke Takarékszövetkezet
Somogy Kereskedelmi és Iparkamara
Klenovics Kft.
Siotour Rt.
Agóra Bt.
KEEMM Kft.
SEFAG Rt.
Meiszterics Autósiskola

A segítségükért ezúton mondunk köszönetet.

Meghívó

A Marcali Városi Helytörténeti Múzeum
(Marcali, Múzeum köz 3.)
tisztelttel meghívja Önt, családját és barátait

1999. január 14-én 15 órára
a

Mesterek és Műhelyek

című

állandó néprajzi kiállításának megnyitójára.

A kiállítást rendezte:
L. Kapitány Orsolya és Imrő Judit

Köszöntőt mond:

dr. Sütő László
Marcali Város Polgármestere

A kiállítást megnyitja:

dr. Draveczy Balázs
a Magyar Kereskedelmi
és Vendéglátóipari Múzeum
igazgatója

Közreműködik
a Mesztegyői Honismereti
Egyesület

A kiállítás a Marcali Városi Helytörténeti Múzeum és a kaposvári Rippl-Rónai Múzeum néprajzi gyűjteményéből jött létre.

Támogatók:

Marcali Város Önkormányzata
Nemzeti Kulturális Alap Múzeumi Kollégiuma
Nemzeti Kulturális Alap Népművészeti Kollégiuma
Kovács Fotó
Marcali és Vidéke ÁFÉSZ
Budapest Bank Rt.
Mustang Marcali Rt.
Somogy-sámson Önkormányzata

Kereskedelmi és Hitelbank Rt.
Color-Tresor Bt.
Kéthely és Vidéke Takarékszövetkezet
Somogy Kereskedelmi és Iparkamara
Klenovics Kft.
Siotour Rt.
Agóra Bt.
KEEMM Kft.
SEFAG Rt.
Meiszterics Autósiskola

A kiállítást rendezte:
L. Kapitány Orsolya és Imrő Judit

Kiadta: a Marcali Városi Helytörténeti Múzeum
(Marcali, Múzeum köz 3. Tel.: 85/312-247)
Felelős kiadó: Karancz Gábor múzeumigazgató

A fényképeket készítette: Kovács Fotó, Marcali
Készült: Color Stúdió, Marcali
1999.

Mesterek és Műhelyek

ÁLLANDÓ NÉPRAJZI KIÁLLÍTÁS
MARCALI

Marcali Somogy megye északnyugati részén, a Balatontól 13 km-re, a Kis-Balaton és a Nagyberék által határolt részen fekszik, mint a Marcali-hát legnagyobb települése.

A XV. század közepétől a források már mezővárosként említik. E kortól a környező falvak gazdasági és társadalmi központja. Az itt élő népesség megélhetését évszázadokon keresztül a földművelés biztosította, ugyanakkor, mint kistáji központ jelentős szerepet töltött be a kisipar és a kereskedelem területén.

Az 1828-as összeírás szerint Marcaliban a 181 adózó közül 61 mester dolgozott, ebből ruhaiparban 40 fő, egyéb iparágban 21 fő.

1869-ben 82 iparost és 23 kereskedőt tartottak nyilván. Az iparosok között már ekkor jelen voltak azoknak a mesterségeknek a képviselői is, - kékfestő, cipész, lakatos, mézeskalácsos, köteles - akiknek az eszközkészletét, mesterségbeli tudását a kiállítás bemutatja. A múzeumba került tárgyak egy részével még a XX. század első felében is dolgoztak, de a megváltozott gazdasági és társadalmi körülmények e kisipari tevékenységek megszűnéséhez vezettek.

A kiállítás első műhelye a Rücklander család nevéhez kapcsolódik, akik már az 1869-es iparos összeírásban is szerepeltek. Gazdag kékfestő nyomófa gyűjteményükből és a mesterség egyéb eszközeiből ad válogatást a műhelyrészlet, bemutatva a vászon "tarkázásának" és festésének folyamatát.

A cipészek a vargák és a csizmadíák utódai, akik lábbeli készítésével és javításával foglalkoztak.

A kovácsmesterségből vált ki és önállósodott a XIV. században a lakatos-ság. E mesterség művelői közül többen tudásukat művészi színvonalra fejlesztették. Utódjuknak tekinthetjük Hikman Bélát (1887-1958) Marcali híres díszlakatosát, akinek alkotásait a kiállításban és a város számos épületén ma is megcsodálhatjuk.

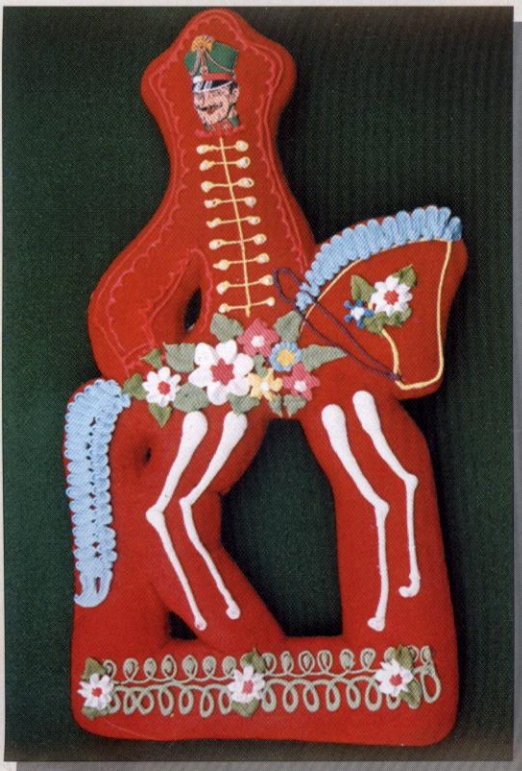
A mézesbábos mesterek készítményei a középkorban kedvelt ajándéknak és csemegének számítottak. A mézeskalácsot faragott ütőfákkal készítették még a XIX. század közepén is, de sütötték bádogszagatókkal formázott tésztát is. Marcali mézeskalácsosai között jelentős volt a Gömbös család, műhelyüket 1890-ben alapították.

A kötélgyártók kenderből állították elő a különböző minőségű köteleket, kézi hajtású fonó, zsinórozó és szálazó gépek segítségével. A mesterségnek nagy volt a helyigénye, ezért a hosszabb kötelek fonását az udvaron vagy az utcán végezték. A kendersizálból előállított köteleket a parasztgazdaság minden területén használták.

Egyes kézművesek megrendelésre dolgoztak, mások vásárra vitték portékájukat. Marcaliban évente négy vásárt tartottak, melyek közül a legjelentősebb az Imre napi volt. A kiállítás középpontjába helyezett vásári jelenet a két világháború közötti időszak hangulatát idézi.

Marcali is located in the north-west of Somogy county, 13 kms from Lake Balaton, between Little-Balaton and Nagyberek. It is the biggest settlement of Marcali-ridge. According to the historical sources it was mentioned as a market town from the middle of the 15 th century.

Since that time it was the economic and social centre of the surrounding settlements. The livelihood of the natives here was ensured by farming during centuries and as a centre of a minor-region Marcali played a prominent part in small-scale industry and trade at the same time. As for a census of 1828 among the 181 taxpayers there were 61 craftsmen in the town. Forty of them worked in garment trade and twenty-one in other industries. In 1869 82 tradesmen and 23 merchants were registered.

Among the tradesmen the representatives of such crafts like blue-dyer, shoemaker, locksmith, honey-cake maker, rope-maker were also present then. Their tool-stocks and skills are demonstrated at the exhibition. They still worked with a part of the exhibits shown here during the first half of the 20 th century but due to the changes of the economic and social conditions these small - scale activities closed down.

Certain craftsmen worked to order while other ones carried their goods to the markets. Four fairs were organized in Marcali every year among them the most outstanding one was the "Imre (Emeric) - day" fair.

The fair scene that can be found in the focus of the exhibition recalls the atmosphere of the time between the two world wars.

Marcali liegt 13 km weit vom Balaton im nordwestlichen Zipfel des Komitats Somogy, der von dem Kleinen Balaton und em Großen Sumpf (Nagyberek) umgeben ist. Es ist die größte Siedlung der Marcalier Hügelkette.

Schon seit Mitte des 15. Jahrhunderts wird Marcali von den Quellen als Marktflcken bezeichnet. Die hiesige Bevölkerung ernährte sich jahrhundertlang von der Landwirtschaft, gleichzeitig spielte aber die Stadt als Zentrum einer Region eine besondere Rolle auf dem Gebiet des Handwerks und des Handels. Laut einer Konskription aus dem Jahre 1828 habe es 61 Meister inter den Steuerzählern von Marcali gegeben, von denen 40 in dem Textilgewerbe und die anderen 21 Personen in dem Handel tätig gewesen seien.

1869 wurden schon 82 Gewerbetreibende und 23 Händler registriert. Unter den Handwerken waren schon damals die Gewerbe der Blaufärber, Schuhmacher, Schlösser,Lebküchler und Seiler vertreten, deren Geräte und fachliches Können im Rahmen dieser Ausstellung präsentiert werden. Mit einigen von den Ausstellungsgegenständen wurde in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts noch gearbeitet. Die wirtschaftlichen und gesellschaftlichen Veränderungen führten aber zum Verschwinden dieser kleingewerblichen Berufe.

Einige Handwerker arbeiteten auf Bestellung, während andere ihre Waren auf den Wochen- und Jahrmärkten verkauften. In Marcali wurden jährlich 4 Märkte abgehalten, von denen der wichtigste der Imre-Markt (Emmerich-Markt) war. Durch die Marktszene im Zentrum der Ausstellung wird die Stimmung der Epoche zwischen den zwei Weltkriegen heraufbeschwört.

